

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه پاسخ‌های استدلالی به پرسش‌های دینی / ۵

کاربردهای نماز؟!

م.ع. عطائی اصفهانی

تصاویر روی جلد: ابن سینا - لورد هملی - آیت الله سید محمد تقی خوانساری

انتشارات حضرت عباس (علیه السلام)

کاربردهای نماز؟!

تحقیق و تألیف: م. ع. عطائی اصفهانی

چاپ: امیر

نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۴

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰ تومان

ISBN: 964 - 8158 - 26 - 6

شابک: ۹۶۴ - ۸۱۵۸ - ۲۶ - ۶

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است

مرکز پخش و مکاتبه:

قم / خیابان مولوی / مقابل بیمارستان آیه الله گلپایگانی (ره) / کتابسرای مهدی

تلفن: ۰۲۵۱ (۶۶۱۴۹۷۰) = ۰۹۱۲ ۲۵۳ ۱۳۸۷

فهرست مطالب

مقدمه	۷
-------	---

بخش اول

هدف و نقش نماز در سازندگی انسان	۱۳
سؤال ۲۴: هدف از نماز چیست و چه نمازی ما را به هدف می‌رساند؟	۱۵
سؤال ۲۵: نماز چه فایده، اثر و کاربردی در زندگی انسان دارد؟	۱۹
کاربردهای نماز در عرصه‌های مادی و دنیوی	۲۰
کاربردهای نماز در عرصه‌های معنوی و اخروی	۲۱
اثر و کاربرد نماز در هدایت انسان گمراه	۲۳
حکایت دزدی که به وسیله نماز هدایت شد	۲۵

بخش دوم

کاربرد و نقش نماز در متحول نمودن حالات درونی و واژگون ساختن افکار شیطانی	۲۹
کاربرد نماز در نجات از فساد و فحشا	۳۱
کاربرد نماز در نجات از عشقهای شیطانی	۳۲
نماز صبح وسیله رسیدن به معشوق واقعی	۳۶

بخش سوم

نمازهای کاربردی و نتیجه بخش و نمازهای بی نتیجه و بی اثر	۴۱
این نماز کاربرد و اثری ندارد	۴۳
فاصله بین دو نماز از زمین تا آسمان است	۴۷
راه تشخیص اثر و کاربرد نماز	۴۹
رفع ناراحتی با نماز و دعا	۵۰

بخش چهارم

کاربرد و فایده نماز در حل مشکلات اساسی و نیازمندیهای حیاتی جامعه	۵۳
--	----

۵۵	 کاربرد نماز در نزول باران و بهبود وضع کشاورزی و اقتصادی
۵۶	 قحطی آب در قم و نماز طلب باران
۵۷	 برخورد متفکین با نمازگزاران
۵۸	 برخورد اوباش و متجددمآبها با نمازگزاران
۶۰	 سرعت کاربرد نماز در یک امر حیاتی و عمومی
۶۱	 نماز باران معجزه وحی بود

بخش پنجم

کاربرد و آثار محسوس نماز در فرد و جامعه و نیز آثار عینی و محسوس نماز جماعت در	
تبلیغ و ترویج اسلام و هدایت جامعه	۶۳
فایده و کاربرد محسوس نماز در فرد و جامعه	۶۵
نماز مسلمانان قابل قیاس با عبادت مسیحیان نیست	۷۲
کاربرد و نقش محسوس نماز جماعت در تبلیغ اسلام و ارشاد جامعه	۷۳

بخش ششم

آثار محسوس و کاربردهای عینی نماز در حل مشکلات مادی و شفای امراض روحی و	
جسمی.....	۸۳
کاربرد نماز در علاج امراض و مشکلات اجتماعی.....	۸۵
نماز و دعا خرافات نیستند.....	۹۰
بوعلی سینا و حل مشکلات علمی با نماز.....	۹۱

بخش هفتم

۹۳	 کاربرد نماز و آثار محسوس نماز و ولایت در هنگام مرگ و جان سپردن
۹۵	 کاربرد نماز و ولایت علی علیه السلام هنگام مرگ و بعد از آن
۱۰۱	 فعالیت شیطان در وقت جان سپردن
۱۰۳	 آنان که نماز نمی خوانند در مسیر شیطانند
۱۰۵	 نمونه ای از فایده و کاربرد ولایت و نماز در هنگام مرگ
۱۰۹	 منابع و مأخذ
۱۱۱	 معرفی چند کتاب از همین مؤلف

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين ونسئل الله أن يوفقنا
 بالصلاة التي تهدينا إلى الصراط المستقيم،
 صراط الذين أنعمت عليهم غير المغضوب
 عليهم ولا الضالين، ثم الصلاة والسلام على
 خاتم الأنبياء والمرسلين محمد صلى الله عليه
 وآله الطيبين الطاهرين المعصومين لاسيما
 بقية الله الأعظم حجة بن الحسن العسكري
 أرواحنا له الفدا.

اما بعد: به لحاظ اختصار و پرهیز از اطالة کلام، مقدمه کتاب را به بیان چند
 مطلب که دانستن آنها را ضروری تشخیص داده‌ام اختصاص می‌دهم.

مطلب اول: هدفمندی در گزینش حکایات و نقل قولها

حتی‌الامکان سعی شده از مطالب تکراری و اطالة کلام با نقل قولهایی که

در کتابهای مربوط به نماز نقل شده پرهیز شود؛ مگر اینکه ذکر آن ضروری به نظر آید و از اهمیت ویژه‌ای برخوردار باشد.

مطلب دوم: هزار کتاب درباره نماز

باید دانسته شود که بر اساس آماری که از مراکز مربوطه به دست آورده‌ایم در حال حاضر بیش از هزار عنوان کتاب درباره نماز تألیف و تصنیف شده که هر یک از آنها از جهت یا جهاتی حائز اهمیت و قابل تقدیر است و نیز از آنجا که هر یک از آن کتابها، نمونه‌هایی از کاربرد و نقش نماز در زندگی انسان را دربردارد؛ لذا در این مجموعه سعی شده عناوینی مورد دقت و بررسی قرار بگیرد که یا به طور کلی در آن کتابها بحث نشده یا بسیار محدود و مجمل مورد بحث قرار گرفته است.

ناگفته نماند

از آنجا که ممکن است عبارت «هزار عنوان کتاب» فکر و گمان برخی از عزیزان را به خود مشغول سازد و از روی تعجب یا از روی ناآگاهی بگویند: مگر نماز که از یک حمد و سوره و چند ذکر تکراری شکل می‌گیرد چیست و چه خصوصیتی دارد که بیش از هزار کتاب درباره‌اش نوشته شده و همچنان فقهاء، متکلمین، نویسندگان و پژوهشگران در حال نوشتن درباره آن هستند؟! در این جا لازم است بگویم این‌گونه تعجب‌ها از افراد ضعیفی مانند اینجانب که جز لقلقه زبان و قرائت حمد و سوره و چند ذکر مکثر، چیز دیگری از نماز نفهمیده‌ایم بی‌مورد نیست؛ لیکن برای اهل معرفت و آنان که نماز را طریق نیل به کمال مطلق می‌دانند و نیز نماز را وسیله ارتباط جهان عنصری

با ماوراء طبیعت شناخته‌اند و ...وجود هزار عنوان کتاب درباره نماز نه تنها تعجب آور نیست، بلکه بسیار کم و ناچیز است و هنوز حق اصلی آن ادا نشده است.

به عبارت روشن‌تر همانگونه که در مجموعه شماره ۲ متذکر شده‌ایم، نماز در بین عبادات به منزله روح در جسد انسان است؛ پس همانگونه که روح قابل شناخت نیست و بالاترین دانشمندان در هر عصر و مکانی از بدو آفرینش تا کنون و تا روز قیامت، از شناخت روح و پی بردن به کنه این موهبت الهی عاجز و ناتوانند و به فرموده خداوند هر چه در آن غور کنند راه به جایی نخواهند برد؛ نماز نیز همین طور است، یعنی شناخت نماز و پی بردن به کنه آن در حد توان بندگان نیست و هر چه زمان می‌گذرد و علم پیشرفت می‌کند، تازه‌تر از تازه‌تری می‌رسد و پرتوی نوین از آن ظاهر می‌گردد؛ لذا هر دانشمندی بر آن می‌شود که یافته‌های جدید خود را از نماز، به رشته تحریر درآورد و در اختیار دیگران بگذارد و دیگران را به این موهبت الهی توجه دهد که هر چه زودتر خود را دریابند و از طریق نماز خود را از مهلکه گمراهی و دوری از حق نجات دهند.

مطلب سوم: با این وجود، هنوز در اوایل راه هستیم

اهل فضل و تحقیق می‌دانند که ابن ابی‌الحدید معتزلی شارح و مفسر نهج‌البلاغه گفته است:

من خطبة ۲۱۶ نهج‌البلاغه را بیش از هزار بار خواندم و مورد دقت قرار دادم، و هر بار اثر جدیدی در خود حس کردم که در دفعات قبل احساس نکرده

بودم.

این حرف یک دانشمند دربارهٔ یک خطبهٔ کوچک از فرموده‌های مولای متقیان علی علیه السلام است که گفته‌اند: کلام آن حضرت دون کلام خالق و فوق کلام مخلوق است؛ یعنی کلام آن حضرت به قدری پرمحتوا و مصمد است که اگر هزار بار مطالعه شود، هر بار مطلب جدید به دست می‌دهد.

مع الوصف چه گفته می‌شود دربارهٔ نماز که سورة فاتحه را دربرگرفته و همان حضرت علی علیه السلام با آن مقام علمی فرموده است: اگر بخواهم تفسیر سورة فاتحه را بنویسم هفتاد بار شتر می‌شود...

و نیز دربارهٔ نماز چه گفته می‌شود، وقتی امام صادق و امام رضا علیهما السلام فرموده‌اند:

(الصلاة لها اربعة آلاف باب - حدود) ^۱

برای نماز چهارهزار باب - حدود - است.

اندیشمندان، فقهاء، فلاسفه و متکلمین پس از شرح و تفصیل دربارهٔ این دو حدیث، اذعان کرده‌اند که ما از شناخت این بابها و مرزها عاجز و ناتوانیم و آنچه را گفته یا می‌گوییم در حد بضاعت علمی و ظرفیت وجودی خودمان است نه اینکه هر چه گفته یا نوشته‌ایم غیر از آن چیز دیگری نیست.

اما اینکه حقیقت و کنه این بابها و حدودها چیست و چگونه است، امریست که از عهدهٔ گوینده‌اش؛ یعنی وجود مبارک معصومین علیهم السلام برمی‌آید و لاغیر.

پس بر اساس مطالب فوق با ضرس قاطع می‌توان گفت: با وجود هزار عنوان کتاب درباره نماز، هنوز حق اصلی آن ادا نشده و همچنان حقایق و رموزی در آن نهفته است که برای ما آشکار نیست و کسی جز خاندان عصمت و طهارت، توانایی درک و کشف آن را ندارد.

مطلب چهارم: حکایات و قضایای گزینشی ما

همانگونه که اشاره شد برای احتراز از تکرار بر آن شدیم آثار و فواید نماز را از بُعد فردی، اجتماعی و سیاسی بررسی کنیم و در همین زمینه حکایات و اقوالی از دانشوران و سیاستمداران و متخصصین معروف جهان بیاوریم تا از این طریق ثابت کنیم آثار، فواید و کاربردهای نماز در موارد و مواضع مختلف، منحصر به ادعا و گفتار یک دسته و گروه نیست و نیز منحصر به طبقه خاصی از جامعه نمی‌باشد.

به عبارت روشن‌تر در نقل نمونه‌هایی از آثار و کاربردهای نماز نمی‌خواهیم بگوییم: مثلاً حضرت رسول ﷺ به وسیله نماز مشکلات خود را حل می‌کرد و به وسیله نماز، مریض را شفا می‌داد و...
یا حضرت علی علیه السلام در فلان زمان و مکان به وسیله نماز، فلان مشکل فردی و اجتماعی را حل نمود.

یا حضرت زهرا علیها السلام اکثر مشکلات خود و ملتسمین دعا را از طریق نماز می‌گشود.

زیرا آنان خاندان وحی و خودشان آورنده نماز بوده‌اند و باید آن طور می‌بودند.

بلکه هدف ما از نقل نمونه‌ها این است که بگوییم افراد عادی، غیرمعصوم و خردمندان شرق و غرب جهان، اعم از مسلمان و غیرمسلمان به آثار، فواید و کاربردهای عینی نماز واقف شده و دست‌آوردهای خود را از این عبادت الهی بیان کرده‌اند. و بسیاری از کفار و مشرکین با مشاهده نماز به اسلام گرویده و مسلمان شده‌اند.

اللهم وفقنا بما تحب و ترضی

عطائی اصفهانی